

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 11503-05-16 קופל נ' פקיד שומה רחובות

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט שמואל בורנשטיין

מערער

נועם קופל

באמצעות ב"כ עוה"ד יואב ציוני

נגד

פקיד שומה רחובות

באמצעות ב"כ עוה"ד שירה ויזל-גלצור וגלית פואה

משיב

מיני-רציו:

* בית המשפט המחוזי אימץ את פרשנות המשיב – פקיד השומה ופסק, כי הביטקוין הוא לא מטבע אלא נכס שחייב במס.

* מסים – מס הכנסה – זיכוי ופטור

* מסים – מס הכנסה – חבות במס

* מסים – מס הכנסה – הפרשי הצמדה

* פרשנות – דין – דיני מסים

המערער הגיש ערעור שנוגע לאופן שבו יש לסווג את הביטקוין, לצרכי מס, וליתר דיוק האם הביטקוין נחשב כ"מטבע" לעניין סעיף 9(13) לפקודת מס הכנסה?

בית המשפט דחה את הערעור ופסק כלהלן:

לא עלה בידי המערער להוכיח כי הביטקוין עבר את המשוכה הנדרשת על-פי חוק בנק ישראל באשר להגדרת 'מטבע' ו'מטבע חוץ', ולפיה למטבע יהיה, בראש ובראשונה, ביטוי פיזי-מוחשי בדמות של שטר או מעה. נוסף על כך, המערער לא הצליח להוכיח כי הביטקוין מהווה תחליף של ממש, במדינה כלשהי, לכסף או למטבע.

לעת הזו לא ניתן לומר כי הביטקוין מהווה 'מטבע' לצרכים משפטיים או כלכליים, וביתר שאת, לא ניתן לומר כי הוא מהווה 'מטבע' לצרכי מס, במובן זה שרווחי הביטקוין פטורים ממס כדין הפרשי הצמדה (הפרשי שער) על מטבע חוץ. עדיין רחוקה הדרך עד שניתן יהיה להתייחס לביטקוין, או למטבע וירטואלי אחר, כמטבע חוץ, באופן זה שאף יהיה ראוי להעניק לו את אותו טיפול מיסויי שניתן למטבעות המסורתיות.

הפטור ממס הקבוע בסעיף 9(13) לפקודת מס הכנסה לא נועד לחול על רווחים הנובעים מעליית ערכו של הביטקוין.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 11503-05-16 קופל נ' פקיד שומה רחובות

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט שמואל בורנשטיין

מערער נועם קופל
באמצעות ב"כ עוה"ד יואב ציוני

נגד

משיב פקיד שומה רחובות
באמצעות ב"כ עוה"ד שירה ויזל-גלצור וגלית פואה

פסק דין

1

2

פתח דבר

1. ערעור זה נוגע לאופן שבו יש לסווג את הביטקוין (Bitcoin) לצורכי מס, וליתר דיוק – האם הביטקוין נחשב כ"מטבע" לעניין סעיף 9(13) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: "פקודת מס הכנסה" או "הפקודה").

2. הביטקוין הינו יחידה דיגיטלית הרשומה ומנוהלת באמצעות טכנולוגיית רישום מבוזרת (Distributed Ledger Technology - DLT), דהיינו: טכנולוגיית רישום שאינה תלויה בגוף מרכזי אחד, המבוססת על טכנולוגיית ה"בלוקצ'יין" (blockchain), והמאובטחת באמצעות הצפנה (קריפטוגרפיה).

הטכנולוגיה האמורה מבוססת על יומן מבוזר (כלומר אוסף רשומות דיגיטליות המצויות אצל שרתים רבים ברשת באופן המבטיח כי לא ייעשה ביומן שינוי שאינו לגיטימי), המחולק ל"בלוקים", כאשר כל בלוק כולל מספר תנועות, כל תנועה בביטקוין נרשמת ביומן, ולכל תנועה ביומן מוצמד מספר המשמש כ"מנעול" (Public Key). רק מי שברשותו "מפתח" (Private Key) יכול לפתוח את המנעול וליטול לעצמו את הביטקוין שקיבל.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 16-05-11503 קופל נ' פקיד שומה רחובות

תיק חיצוני:

3. המערער שלפניי רכש ביטקוין בשנת 2011 ומכרו בשנת 2013 בריווח של 8,278,645 ₪. המערער טוען כי יש לסווג את הביטקוין כ"מטבע חוץ" וכי רווחיו הם בבחינת הפרשי הצמדה (הפרשי שער) שקיבל יחיד שלא במסגרת עסק, כקבוע בסעיף 9(13) לפקודה, ולפיכך פטורים ממס. המשיב, לעומת זאת, סבור כי הביטקוין אינו "מטבע" וממילא אינו "מטבע חוץ". לגישת המשיב הביטקוין נכלל בהגדרת "נכס" ולפיכך הרווחים ממכירתו חייבים במס ריווח הון.

תמצית טענות הצדדים

4. לטענת המערער אין בסיס לגישת המשיב לפיה הביטקוין אינו "הילך חוקי" ולפיכך אינו "מטבע חוץ" כהגדרתו בחוק בנק ישראל, תש"ע-2010 (להלן: "חוק בנק ישראל"), שכן הגדרה זו נוגעת רק למטבעות ולשטרות ולפיכך אינה רלוונטית למטבע המהווה רשומה דיגיטלית. עוד טוען המערער כי על פי כללי התקינה החשבונאית וגם מבחינה כלכלית נכון להגדיר את הביטקוין כמטבע, וזאת לאור מידת האמון שהמשתמשים נותנים בו, יכולתו לשמש כמדד לערך, בשל היותו שומר ערך, וכן לאור השימוש הנרחב הנעשה בו כאמצעי תשלום. כן טוען המערער כי לפי המצב שהיה קיים בעת ביצוע העסקה, הביטקוין לא הוגדר כנכס לצורכי מס, ולפיכך השומה אינה אלא בבחינת מיסוי רטרואקטיבי, החותר תחת עיקרון ההסתמכות וההגינות של רשות מנהלית. לחילופין, טוען המערער כי יש להתייחס לביטקוין כאל "נייר ערך" הצמוד למחיר הביטקוין, אשר הרווחים ממכירתו פטורים ממס, ולחילופי חילופין, גם אם הביטקוין יוגדר כ"נכס", יש לסווג את הרווחים ממכירתו כ"הפרשי שער" הפטורים ממס.

5. המשיב, מנגד, טוען כי הביטקוין אינו מטבע, אלא יש לראותו כ"נכס" בהתאם לסעיף 88 לפקודת מס הכנסה, ולפיכך הרווחים ממכירתו מהווים רווחי הון החייבים במס לפי פרק ה' לפקודת מס הכנסה. לטענתו, הביטקוין אינו "הילך חוקי" במדינה כלשהי, וממילא לא ניתן להתייחס אליו כ"מטבע" או כ"מטבע חוץ" וזאת לאור הגדרת "מטבע חוץ" בחוק בנק ישראל. עוד טוען המשיב כי מבחינה חשבונאית ואף מבחינה כלכלית אין מדובר ב"מטבע" וזאת לאור התנודתיות הרבה בערכו והסיכונים הכרוכים בהשקעה בו ולאור העובדה כי אינו משמש כמדד לערך, ואף השימוש בו מצומצם ומתמקד בעיקר בשוק העבריני ברשת ה-Darknet. בנוסף, טוען המשיב כי אף התכלית העומדת מאחורי הפטור להפרשי שער בגין החזקת מטבע חוץ, אינה מתקיימת ככל שמדובר ברווחים ממכירת ביטקוין. המשיב סבור כי אין כל בסיס לטענת ההסתמכות של

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 16-05-11503 קופל נ' פקיד שומה רחובות

תיק חיצוני:

1 המערער, וכן לטענה כי ניתן להגדיר את הביטקוין כ"נייר ערך" או את הריווחים
2 ממכירתו כהפרשי שער הנצברים על נכס.

3 דיון והכרעה

4 המסגרת הנורמטיבית

5 6. סעיף 9(13) לפקודה פוטר ממס:

6 הפרשי הצמדה שקיבל יחיד בשל נכס, ובלבד שהתקיימו כל אלה:

7 (1) הפרשי ההצמדה אינם הפרשי הצמדה חלקיים; לענין זה, "הפרשי
8 הצמדה חלקיים" – כפי שקבע שר האוצר באישור ועדת הכספים של
9 הכנסת;

10 (2) היחיד לא תבע ניכוי הוצאות ריבית או הפרשי הצמדה בשל הנכס;

11 (3) הפרשי ההצמדה אינם הכנסה לפי סעיף 2(1) ואינם רשומים בפנקסי
12 חשבונותיו או חייבים ברישום כאמור.

13 המונח "הפרשי הצמדה" מוגדר בסעיף 1 לפקודת מס הכנסה כך:

14 "כל סכום שנוסף לחוב או לסכום תביעה - עקב הצמדה לשער המטבע, למדד
15 המחירים לצרכן או למדד אחר, לרבות הפרשי שער, ואולם לענין פטור ממס
16 יראו כהפרשי הצמדה כל סכום שנוסף לחוב או לסכום תביעה עקב הצמדה
17 לשער המטבע או למדד המחירים לצרכן, לרבות הפרשי שער";

18 ואילו המונח "הפרשי שער" מוגדר בסעיף 1 לפקודה כך:

19 "סכום שנוסף עקב שינוי בשער החליפין לקרן מילווה, שהיא פקדון במטבע
20 חוץ או שהיא הלוואה שיש להחזירה במטבע חוץ";

21 7. ברי כי רווחי הביטקוין אינם בבחינת "הפרשי שער" שהרי אין מדובר ב"פיקדון" או
22 ב"הלוואה". השאלה היא האם רווחים אלו הינם בבחינת "סכום שנוסף לחוב או לסכום
23 תביעה עקב הצמדה לשער המטבע".

24 8. אין בפקודה הגדרה למונחים "מטבע" ו"מטבע חוץ".

25 בסעיף 1 לחוק בנק ישראל מוגדר "מטבע" – "כאמור בסעיף 1 לחוק מטבע השקל
26 החדש, התשמ"ה - 1985". סעיף 1 לחוק השקל החדש קובע, כי המטבע של ישראל
27 יהיה "שקל חדש". ברור כי הביטקוין אינו מטבע ישראלי.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 16-05-11503 קופל נ' פקיד שומה רחובות

תיק חיצוני:

- 1 **"מטבע חוץ" מוגדר בסעיף 1 לחוק בנק ישראל כ"שטרי כסף או מעות שהם הילך חוקי**
2 **במדינת חוץ ואינם הילך חוקי בישראל".**
- 3 9. מאחר והמערער טוען לחילופין, כי יש לראות בביטקוין כנייר ערך, הרי שרלוונטית
4 לטענה זו הגדרת "נייר ערך", ו"מדד" שבסעיף 88 לפקודה. לעניין זה יובהר כי כאשר
5 עסקינן במיסוי ניירות ערך הנקובים במטבע חוץ או שערכם צמוד למטבע חוץ, סכום
6 השינוי בשער החליפין הוא "סכום אינפלציוני" הפטור ממס, וזאת לאור הגדרתו של
7 ה"מדד".
- 8 **"נייר ערך" מוגדר בסעיף 88 כך: "כהגדרת "ניירות ערך" בחוק ניירות ערך**
9 **לרבות.....נייר ערך שהונפק מחוץ לישראל..."**
- 10 ואילו "מדד" מוגדר כך: **"...לעניין נייר ערך בידי יחיד, הנקוב במטבע חוץ או שערכו**
11 **צמוד למטבע חוץ, יראו את שער המטבע כמדד".**
- 12 **שטרי כסף או מעות?**
- 13 10. השאלה המרכזית העומדת להכרעה בערעור זה היא האם ניתן להגדיר את הביטקוין
14 כ"מטבע" וממילא כ"מטבע חוץ". ככל שאין מדובר ב"מטבע" הרי שהביטקוין הוא
15 "נכס" כהגדרתו בסעיף 88 לפקודה, לאמור: **"כל רכוש, בין מקרקעין ובין מיטלטלין,**
16 **וכן כל זכות או טובת הנאה ראויות או מוחזקות, והכל בין שהם בישראל ובין שהם**
17 **מחוץ לישראל"** והריווח ממכירתו חייב במס ריווח הון לפי פרק ה' לפקודה.
- 18 11. כעולה מהגדרת "מטבע חוץ" בחוק בנק ישראל נדרש כי המטבע יהיה מסוג של **"שטרי**
19 **כסף או מעות"**, לאמור כי יהיה לו ביטוי פיזי-מוחשי כלשהו. הביטקוין הוא רשומה
20 דיגיטלית ותו לא, ולפיכך אין לו כל ביטוי פיזי-מוחשי כאמור. עם זאת, לטענת המערער
21 בעולם המודרני רק מיעוט מהכסף הינו בצורת שטרות ומעות, ואילו רובו "קיים"
22 באמצעות רישום דיגיטלי במחשבי הבנקים. לפיכך המונח שטרי כסף או מעות הוא **מונח**
23 **ארכאי** שאינו רלבנטי לבנקאות המודרנית ולשאיפה להפחית את השימוש במזומנים כפי
24 שעולה מהחוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ח-2018.
- 25 12. בהקשר אחרון זה מפנה המערער לחוזר המחלקה המשפטית של בנק ישראל מיום
26 21.7.14 שכותרתו: **"מעמדו החוקי של הביטקוין"** (נספח 3 לתצהיר המשיב – להלן:
27 **"חוזר בנק ישראל"**), ממנו עולה כי הגדרת המונח מטבע חוץ בחוק בנק ישראל,

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 11503-05-16 קופל נ' פקיד שומה רחובות

תיק חיצוני:

1 מתייחסת אך ורק לשטרי כסף או מעות, ולפיכך, לטענתו, אינה רלוונטית לעניין שבפנינו.
2 לגישת המערער, כשם שניתן פטור ממס להפרשי שער בפיקדון מט"ח בבנק, למרות שאין
3 מדובר ב"שטרות ומעות" אלא ברשומה דיגיטלית, כך יש ליתן פטור לרווחי הביטקוין.
4 עוד מפנה המערער להודעה משותפת של אגף שוק ההון, בנק ישראל, רשות ניירות ערך,
5 רשות המסים והרשות לאיסור הלבנת הון מיום 19.2.2014 שכותרתה "הודעה לציבור
6 בדבר סיכונים אפשריים הטמונים במטבעות וירטואליים מבוזרים (דוגמת ביטקוין)"
7 (נספח 6 לתצהיר המשיב – להלן: "הודעה משותפת"), ממנה ניתן ללמוד שהביטקוין
8 הוא מטבע וירטואלי המשמש כאמצעי תשלום, ומהווה תחליף למטבע פיאת (FIAT),
9 ולפיכך כי גישת המשיב משקפת "עמדה אנכרוניסטית" המנותקת מהמציאות הפיננסית
10 המודרנית שבה כמות המזומנים המוחשית אינה רלוונטית.

11 כן מפנה המערער לדוח המסכם מחודש נובמבר 2018 של בנק ישראל שכותרתו "הצוות
12 ללימוד ובחינה של מטבעות דיגיטליים בהנפקת בנקים מרכזיים" (להלן: "דו"ח
13 מסכם"). על פי הדו"ח המסכם "בנקים מרכזיים רבים בוחנים את האפשרות להנפיק
14 מטבע דיגיטלי", וכי "האמצעים האלקטרוניים המבוזרים תופסים בשנים האחרונות
15 נתח גדל בשיח הציבורי. ההתקדמות בתחום – לרבות הפעילות באמצעי תשלום
16 מבוזרים פרטיים כדוגמת הביטקוין – מעוררת דיון באפשרות ליישם את הטכנולוגיה
17 גם במטבעות הלאומיים שבנקים מרכזיים מנפיקים" (עמ' 5 סעיף 1 לדו"ח המסכם).
18 בנוסף, נאמר בדו"ח המסכם כי אחת הטכנולוגיות שבאמצעותה שוקלים להנפיק שקל
19 דיגיטלי היא טכנולוגיית ה"בלוקצ'יין". המערער מוסיף וטוען כי מדו"ח זה עולה כי כבר
20 כיום רוב אמצעי התשלום הם דיגיטליים/אלקטרוניים, אולם מדובר ב- "כסף פנימי"
21 שהבנקים יוצרים במחשביהם ולא בהתחייבות של הבנק המרכזי. לפיכך, מקשה
22 המערער, על שום מה קיימת עדיפות ל"כסף פנימי" של בנקים על פני כסף פרטי זר מבוזר
23 כדוגמת הביטקוין?

24 לבסוף מפנה המערער לדו"ח מחודש מרץ 2019 של הוועדה לבחינת האסדרה של הנפקת
25 מטבעות קריפטוגרפים מבוזרים, המתייחס למטבעות מדינה דיגיטליים (Digital FIAT)
26 (להלן: "דו"ח האסדרה") והמציע לשקול תיקון חוק הייעוץ בניירות ערך באופן שבו
27 מתן שירות לפי חוק ביחס לנכס קריפטו מכל סוג (בין שהוא נייר ערך ובין שלא – כמו
28 אמצעי תשלום מובהק כגון ביטקוין), יהיה תחת תחולת החוק ויהיה טעון רישיון (עמ')

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 16-05-11503 קופל נ' פקיד שומה רחובות

תיק חיצוני:

- 1 39 לדוח). לטענת המערער מכאן עולה כי הוועדה עצמה רואה בביטקוין כאמצעי תשלום
2 מובהק ולא כנכס.
- 3 13. שקלתי את טענות המערער, ועיינתי במקורות אליהם הפנה, ואיני סבור כי עלה בידו
4 להוכיח כי הביטקוין עבר את המשוכה הנדרשת על פי חוק בנק ישראל באשר להגדרת
5 "מטבע" ו"מטבע חוץ" ולפיה למטבע יהיה, בראש ובראשונה, ביטוי פיזי-מוחשי בדמות
6 של שטר או מעה.
- 7 14. ראשית, אבהיר כי לא מצאתי כל נימוק המצדיק שלא לאמץ לצורך פקודת מס הכנסה
8 את הגדרת "מטבע" בחוק בנק ישראל. עיון בדברי חקיקה שונים הכוללים התייחסות
9 למונח "מטבע" או "מטבע חוץ" מגלה כי באופן שיטתי מפנה המחוקק להגדרות
10 הקבועות בחוק בנק ישראל, או לחילופין עושה שימוש בהגדרות דומות לאלו שבחוק
11 בנק ישראל (ראו לדוגמה – התוספת השלישית לחוק החברות, התשנ"ט-1999; **חוק**
12 **לצמצום השימוש במזומן**, התשע"ח-2018: **חוק השקעות משותפות בנאמנות**, התשנ"ד-
13 1994. ראו גם **חוק איסור הלבנת הון**, תש"ס-2000, פרק ד' (1) – נותני שירותי מטבע.
14 "מטבע" – לרבות שטרי כסף שהם הילך חוקי של מדינה").
- 15 יתר על כן, כבר נקבע בפסיקה כי מונחים בדיני המס יפורשו, בראש ובראשונה, בהתאם
16 למשמעות שניתנה להם בדין הכללי וזאת על מנת להבטיח "הרמוניה חקיקתית";
17 סטייה מההגדרות הקבועות בדין הכללי תהא רק מקום בו קיימת הגדרה מפורשת
18 אחרת בדין המס או כאשר הדבר מתחייב לאור תכלית דיני המסים (ראו למשל ע"מ
19 (מחוזי תל אביב) 11-04-19647 **בלינקיס גל צבי נ' פקיד שומה תל אביב** (24.5.2013)).
20 כפי שאראה להלן, לא רק שבמקרה זה אין כל נימוק המצדיק לפרש את המונח "מטבע"
21 שבדין המס באופן שונה מהגדרתו בחוק בנק ישראל, אלא כי תכלית החקיקה דווקא
22 תומכת במסקנה לפיה ראוי לפרשו באותה דרך, שכן סעיף 9(13) לפקודה לא התכוון
23 להעניק פטור ממס בגין הכנסה שהובילה להתעשרות של נישום שהיא מעבר להתעשרות
24 שמקורה בשינוי בכוח הקנייה של המטבע, ובכלל זאת מטבע חוץ, קרי מטבע חוץ
25 כהגדרתו בחוק בנק ישראל.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 16-05-11503 קופל נ' פקיד שומה רחובות

תיק חיצוני:

15. אין חולק כי ליחידות ביטקוין שהינן רשומות מחשב אין היבט מוחשי-פיזי כלשהו ועל כן אינן עונות על הגדרת "מטבע חוץ" בחוק בנק ישראל לפיה יהיו אלה "שטרי כסף או מעות". אכן, כפי שטוען המערער, "הכסף" המוחזק בידי הבנקים ובידי הציבור אינו בהכרח כסף מסוג של שטרי כסף או מעות, דהיינו כסף מזומן. זאת ועוד, הפטור ממס ל"הפרשי הצמדה" הנצמחים על מטבע חוץ ניתן גם כאשר אלה נצמחו על מטבע חוץ המוחזק לטובת יחיד בסוג של רשומה במחשב הבנק ולא דווקא בכספת הבנק שבה מוחזקים שטרי כסף או מעות. עם זאת, גם כסף זה עדיין מבטא, באופן ישיר או עקיף, "מטבע", דהיינו שטר או מעה.

יתר על כן, כמות הכסף בידי הבנקים ובידי הציבור גדולה מכמות המטבעות המונפקים (ראו הדו"ח המסכם, עמ' 5), אך בבסיס "הכסף" עומדת כמות המטבעות או השטרות הפיזיים המונפקים על ידי הבנק המרכזי. רק באופן זה יכול הבנק המרכזי לפקח על כמות הכסף ולהביא ליציבות הכלכלית וליישום מטרות פיסקאליות וחברתיות (ראו דו"ח בנק ישראל בעניין השקעת יתרות מטבע חוץ - נספח 2 להודעה מטעם המשיב על צירוף מסמכים מיום 17.4.2018). משמע כי יש להבחין בין הגדרת "מטבע" לבין משמעות המונח "כסף"; בעוד שמטבע הינו שטר או מעה המונפק על ידי בנק מרכזי, הרי שהכסף נוצר באמצעות מתווכים פיננסיים בהתאם למכפילים הנקבעים ביחס לכמות המטבעות והמפוקחים על ידי הבנק המרכזי.

16. אין זאת מן הנמנע כי במועד כלשהו בעתיד ישונה אופיו של הכסף כך שלא יהיה לו ביטוי כלשהו של "מטבע", בדומה לרעיונות הנזכרים בדו"ח המסכם ובדו"ח האסדרה, כך שכל הכסף יהיה למעשה סוג זה או אחר של רישום דיגיטלי. ממילא אף אין זאת מן הנמנע כי בעקבות כך יהיה מקום לתקן גם את הגדרת "מטבע חוץ" בחוק בנק ישראל ולהסיר את הדרישה כי למטבע יהיה ביטוי בצורה של שטר או מעה. אך כל עוד הכסף הוא, בראש ובראשונה, ביטוי של מטבע, או של כמות מטבעות, לא ניתן לראות בביטקוין כ"מטבע" לצורך חוק בנק ישראל ולפיכך אף לא לצורך פקודת מס הכנסה. יתר על כן, אין גם להתעלם מהעובדה כי גם אם כמות הכסף המצויה בבנקים או בידי הציבור הינה גדולה יותר מכמות המטבעות והמעות – עדיין בכל זאת קיימים מטבעות ומעות – מה שלא ניתן לומר כלל לגבי הביטקוין. היינו, לביטקוין אין כל ביטוי פיזי-מוחשי באמצעות מטבע או מעה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 16-05-11503 קופל נ' פקיד שומה רחובות

תיק חיצוני:

1 לא למותר כאן להזכיר כי גם מקום שבו נבחנת אפשרות להנפקת מטבעות דיגיטליים
2 חלף שטרות או מעות, הרי שהמדובר הוא **בהנפקה על ידי הבנקים המרכזיים**. זאת
3 ועוד, לעת הזו וכפי שהוסבר בדו"ח **המסכם**, אף מדינה מפותחת לא הנפיקה מטבעות
4 דיגיטליים לשימוש נרחב, כאשר בכל הנוגע לישראל נאמר כי אין זה ברור האם יש בכלל
5 צורך במטבע דיגיטלי שקלי (שק"ד) וכי בכל מקרה הצוות לא ממליץ על הנפקת שק"ד
6 בקירוב.

7 17. אבהיר, כי אין בידי לקבל את טענת המערער כי משעה שהגדרת "מטבע חוץ" בחוק בנק
8 ישראל מתייחסת לשטרי כסף או מעות, הרי שהיא "אינה רלוונטית" לביטקוין שהוא
9 רשומה דיגיטלית בלבד. ברי כי בטענה זו יש משום הנחת המבוקש. **מחוזר בנק ישראל**
10 ניתן אמנם ללמוד כי הגדרה זו מתייחסת רק לשטרי כסף או מעות, באופן המעלה את
11 השאלה האם הביטקוין מהווה "תחליף מטבע" כך שהנפקתו והפצתו אסורה על פי דין
12 (ראו סעיף 72 **לחוק בנק ישראל** וכן סעיפים 461-484 **לחוק העונשין**, תשל"ז-1977),
13 ואולם אין פירושו של דבר הוא כי הגדרה זו "אינה רלוונטית" לפרשנות המונח "מטבע"
14 לצורך סעיף 9(13) לפקודה. ההגדרה "רלוונטית" במובן זה שממנה ניתן ללמוד כי
15 ביטקוין אינו "מטבע" ואינו "מטבע חוץ". כך גם נאמר במפורש **בחוזר בנק ישראל** (סעיף
16 1.4.3.2) כי גם אם היו, או יהיו, לביטקוין המאפיינים הדרושים להגדרת "כסף" הרי
17 שיהיה מקום לשקול האם הוא מהווה "תחליף מטבע" וזאת לצורך האיסור על הנפקה
18 והפצה של מטבעות.

19 **הילך חוקי**

20 18. תנאי נוסף הקיים בהגדרת "מטבע חוץ" **בחוק בנק ישראל** הוא כי המטבע, דהיינו שטרי
21 הכסף או המעות, יהיו "הילך חוקי" במדינת חוץ. דומה, כי אף המערער אינו חולק על
22 כך כי הביטקוין אינו הילך חוקי של אף מדינה (ראו גם **ההודעה המשותפת**, שם נאמר
23 כי אין בשמו כ"מטבע וירטואלי" כדי להעיד על מעמדו החוקי כמטבע). לטענת המערער,
24 מאחר שהגדרה זו ממילא אינה רלוונטית לביטקוין, אין גם חשיבות לתנאי הנוסף
25 באותה הגדרה, ולפיכך, לדידו, העובדה כי הביטקוין אינו הילך חוקי במדינה כלשהי,
26 אין בה כדי להוציא את הביטקוין מכלל מטבע. כאמור, לדעתי ההגדרה רלוונטית במובן
27 זה שלא ניתן לראות בביטקוין, שהוא רשומה דיגיטלית בלבד ואינו מתבטא בדרך
28 כלשהי בשטרי כסף או מעות, כמטבע. באותה מידה היא רלוונטית משום שלא עלה בידי
29 המערער להוכיח כי הביטקוין מהווה "הילך חוקי" במדינה כלשהי.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 16-05-11503 קופל נ' פקיד שומה רחובות

תיק חיצוני:

- 1 אדגיש כי העובדה שהביטקוין אינו הילך חוקי בשום מדינה, אין פירושה כי הביטקוין
2 נחשב כאמצעי תשלום בלתי חוקי. מחומר הראיות שעמד בפניי עלה כי תשלום
3 באמצעות הביטקוין הוא חוקי במדינות רבות. גם בישראל תשלום באמצעות הביטקוין
4 אינו אסור, אך בוודאי אין זה אומר כי הוא נחשב כ"הילך חוקי" בישראל.
- 5 19. מקובל לפרש את המונח "הילך חוקי" כמתכוון למטבע שבאותה מדינה חייבים לקבל
6 אותו כתמורה לפירעון חוב, דהיינו "כל אמצעי תשלום שלפי החוק אין נושה רשאי
7 לסרב לקבלו כפרעון סופי ומוחלט של כל חוב" (איל זמיר, חוק המכר, תשכ"ח - 1968
8 49 (1987)).
- 9 בדומה לכך נאמר בסעיף 489 לחוק העונשין, תשל"ז-1977: "מטבע או שטר שהם הילך
10 חוקי בישראל, כל המסרב לקבלם בשווים הנקוב, דינו - מאסר שלושה חדשים".
- 11 20. לטענת המערער, אף מכאן ניתן ללמוד כי הגדרת "מטבע" בחוק בנק ישראל "אינה
12 רלבנטית" לביטקוין, שהרי ערכו של הביטקוין והאמון של המשתמשים בו אינו נשען,
13 במכוון וכחלק אינהרנטי למטרת יצירתו, על גיבוי של מדינה; הביטקוין נועד להיות
14 אלטרנטיבה לשימוש במטבעות הקיימים המונפקים על ידי מדינות.
- 15 21. אף טענה זו של המערער, בדומה לטענתו הקודמת באשר לדרישה כי למטבע יהיה ביטוי
16 בדרך של "שטרי כסף או מעות", היא בבחינת הנחת המבוקש. משעה שנקבע בהגדרת
17 "מטבע חוץ" בחוק בנק ישראל כי נדרש שיהיה זה "הילך חוקי" במדינת חוץ, הרי
18 שהגדרת מטבע "רלוונטית" במובן זה שהביטקוין, שאינו הילך חוקי בשום מדינה, לא
19 ייחשב כמטבע. ואכן, הביטקוין אינו "הילך חוקי" בשום מדינה (ראו עמ' 46-47 לדו"ח
20 האסדרה וכן סעיף 1.5 לחוזר בנק ישראל) וכפי שקבע בית המשפט העליון בע"א
21 6389/17 ביטס אופ גולד נ' בנק לאומי לישראל (25.2.2018) (להלן: "עניין ביטס"):
- 22 "הביטקוין (Bitcoin) הוא סוג של נכס דיגיטאלי בעל ערך, הנכלל
23 בקבוצה המכונה "מטבעות וירטואליים" ומשמש בהסכמת קהילת
24 המשתמשים בו כאמצעי תשלום עבור סחורות או שירותים, להמרה
25 למטבעות אחרים ואף לצורך השקעה. יחידה דיגיטלית זו היא יוזמה
26 פרטית המונפקת על ידי מערכת מחשבים מבוזרת שאינה נמצאת
27 בשליטת גורם מרכזי או רשמי; וזאת בשונה ממטבע "רגיל", שלגביו
28 נקבע כי הוא אמצעי תשלום שלא ניתן לסרב לקבלו על פי דין (הילך
29 חוקי). העברת ביטקוין בין משתמשים נעשית במישרין מבלי שנדרש
30 גורם מתווך, כדוגמת מוסד פיננסי, שיבצע את העסקה".

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 16-05-11503 קופל נ' פקיד שומה רחובות

תיק חיצוני:

1 גם מהטעם שהביטקוין אינו בבחינת "הילך חוקי", אין הוא נכלל במונח "מטבע חוץ"
2 בחוק בנק ישראל, ולפיכך אף לא נחשב כ"מטבע" לצורך פקודת מס הכנסה. אחזור
3 ואדגיש כי לא מצאתי נימוק כלשהו המצדיק לפרש את המונח "מטבע" בפקודת מס
4 הכנסה באופן שונה מהגדרתו בדין הכללי, וכפי שיובהר להלן, ולאור התכלית העומדת
5 ביסוד הפטור להפרשי הצמדה בפקודת מס הכנסה, אף מן הראוי לפרש מונחים אלה
6 באותו אופן ולא להעניק פטור ממס לרווחים הנובעים ממכירתו של הביטקוין. אוסיף
7 בעניין זה, כי העד המומחה מטעם המערער, מר אורי דהן (להלן: "מר דהן") עשה שימוש
8 בחוות הדעת שהוגשה על ידו במונח "הילך חוקי" אך התקשה להסביר במהלך חקירתו
9 הנגדית מה משמעותו של מונח זה ואף טען כי חוק בנק ישראל הוא "בעייתני" בהקשר
10 זה (ראו: עמ' 25, ש' 20-28). לא השתכנעתי כי ניתן להתעלם ממרכיב מרכזי זה
11 שבהגדרת "מטבע".

12 מעמדו של הביטקוין במדינות שונות

13 22. במסגרת ההליך ביקש המערער להוכיח כי הלכה למעשה משמש הביטקוין במדינות
14 רבות כמטבע, וכתחליף למטבעות המסורתיים. לשם כך הגיש, בין היתר, את חוות דעתו
15 של מר דהן, אלא שלא מצאתי כי יש בחוות דעת זו כדי לסייע למערער. חלק מהדברים
16 שביקש המערער להוכיח באמצעות העד המומחה נוגעים לדיון זה, וכידוע יש להוכיח דין
17 זה באמצעות מומחה מתאים. מר דהן, שהציג עצמו כיועץ כלכלי ועסקי. בוודאי שאינו
18 מומחה לדיון זה. זאת ועוד, חקירתו הנגדית של מר דהן העלתה כי חוות דעתו (כמו גם
19 מראי מקום אחרים אליהם הפנה לראשונה המערער בסיכומיו) התבססה בעיקרה על
20 אתרי אינטרנט שמקורם ואמינותם לא הוכחה באופן מניח את הדעת (ראו למשל עמ'
21 13, ש' 14-23; עמ' 17 ש' 22-36; עמ' 21 ש' 1-5; עמ' 23 ש' 5-8). בתוך כך אף הוברר כי
22 חלקה הארי של חוות דעתו של העד מבוסס על מידע המצוי באתר ה"ויקיפדיה", וזאת
23 בלא שנערכה על ידו בדיקה נוספת מעבר לכך (ראו למשל עמ' 18 ש' 11-16; עמ' 30 ש'
24 21-33; עמ' 35 ש' 4-16; עמ' 48 ש' 7-12; עמ' 39 ש' 31-36). ספק רב אם בכך יש כדי
25 לשמש בסיס ראוי לחוות דעת מומחה.

26 23. בסופו של יום נמצא כי המערער לא הצליח להוכיח כי הביטקוין מהווה תחליף של ממש,
27 במדינה כלשהי, לכסף או למטבע. לטענת המערער, הציבור ברחבי העולם בחר בביטקוין
28 כאלטרנטיבה למטבעות המסורתיים, אלא שמהחומר שבפניי עלה כי הביטקוין אינו
29 מהווה אלטרנטיבה אמיתית לכסף. וכדברי מנכ"ל הבנק לסליקה בינלאומית מחודש

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 11503-05-16 קופל נ' פקיד שומה רחובות

תיק חיצוני:

1 פברואר 2018 (נספח ה' להודעת המשיב, עמ' 7; על מעמדו של הבנק להסדרי סליקה
2 בינלאומיים (BIS) והמדינות החברות בו, לרבות ישראל, ראו מוצג מש/5):

3 **"... Could bitcoin and other crypto-currencies then**
4 **substitute for some forms of money? We do not have the**
5 **full answers but at this time the answer, also in the light of**
6 **historical experiences, is probably a sound no for many**
7 **reasons"**

8 כך גם עולה מדו"ח שפרסם הבנק המרכזי האירופאי (European Central Bank)
9 מחודש פברואר 2015 (Virtual currency schemes – a further analysis); צרופה אי
10 להודעה מטעם המשיב – להלן: דו"ח הבנק האירופאי), בעמ' 4 בפסקה השנייה:

11 **"Although the term "virtual currency" is commonly used –**
12 **indeed, it often appears in this report – the ECB does not**
13 **regard virtual currencies, such as Bitcoin, as full forms of**
14 **money as defined in economic literature. Virtual currency**
15 **is also not money or currency from a legal perspective."**

16 אחת הסיבות המרכזיות לכך היא העובדה שהביטקוין מעמיד את הציבור בפני סיכונים
17 רבים, כפי שפורט בהודעה המשותפת. כך גם עולה מדו"ח הבנק האירופאי, לאמור:

18 **"VCS present several drawbacks and disadvantages for**
19 **users, i.e. lack of transparency, clarity and continuity; high**
20 **dependency of IT and on networks; anonymity of the**
21 **actors' involved; and high volatility"**

22 24. המערער אף לא הוכיח כי הביטקוין נתפס ברחבי העולם כמטבע לצורך מס. המערער
23 צירף לערעורו מסמך שנערך על ידי חברת "Lexidale" מחודש מרץ 2017 שכותרתו
24 "מיסוי מטבעות דיגיטליים – מחקר השוואתי", אך בהמשך, משהודיע כי עורך המסמך
25 לא יוכל להתייצב לעדות, ביקש להתייחס למסמך כ"מסמך אקדמי" נוסף (הודעתו מיום
26 23.11.2017). לא מצאתי כי יש בהגדרתו של המסמך כ"אקדמי" כדי להכשיר הבאתו
27 כראיה. יתר על כן, מעיון במסמך עולה כי מסקנתו היא ש"הקונצנזוס המתגבש בעולם
28 הינו לפטור פעילות זו ממע"מ", ואילו בכל הנוגע למיסוי הישיר, צורפה טבלה המלמדת
29 כי ברוב המדינות חלים עקרונות המס הרגילים (או שנכתב בטבלה "לא ידוע").

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 16-05-11503 קופל נ' פקיד שומה רחובות

תיק חיצוני:

25. על מנת לסבר את האוזן רק אציין כי לפי המסמכים שהוצגו, בפניי רשויות המס בארצות
הברית רואות בביטקוין כ"נכס" לצרכי מס, ושוללות באופן מפורש את סיווגו כמטבע
(ראו חוזר מס הכנסה האמריקאי 21-2014, נספח 8 לתצהיר המשיב בעמ' 2). הוא הדין
באנגליה כאשר במסגרת חוזר משנת 2014 שהופץ מטעם רשויות המס (נספח 7 לתצהיר
מטעם המשיב) נאמר כי רווח או הפסד ממכירת ביטקוין שלא במסגרת עסק, ייחשב
כרווח או הפסד הון (עמ' 4, פסקה אחרונה).

26. אעיר כי לא מן הנמנע שבמדינות שונות קם, או יקום בעתיד, הצורך לתת מענה רגולטורי
לביטקוין ולמטבעות הווירטואליים האחרים, ובתוך כך להגדיר את הביטקוין כסוג של
כסף לצרכים אלה או אחרים. כך למשל, ביפן הוגדר הביטקוין כ"אמצעי תשלום" (אך
לא כהילך חוקי! - ראו דו"ח האסדרה, עמ' 44). בגרמניה הוכר הביטקוין כ"כסף פרטי".
אלא שאף העד המומחה מטעם המערער, מר דהן, לא טען כי הדבר מוביל בהכרח
להגדרתו של הביטקוין כ"מטבע" למטרות מס (חוות דעת דהן, עמ' 27. כן ראו מש/7
בהתייחס להגדרת ביטקוין בגרמניה כ"כסף פרטי").

ההיבט הכלכלי

27. המערער, שאינו מוצא אחיזה לפרשנות אותה הוא מבקש לאמץ בהגדרת "מטבע חוץ"
בחוק בנק ישראל, טוען כי יש לבחון את השאלה מהו "מטבע" שלא על פי אותה הגדרה,
אלא לפי המשמעות המקובלת של מונח זה בחיי היום יום. לגישתו, הביטקוין משמש
כאמצעי תשלום לגיטימי ויש לו תכונות ויתרונות המצדיקים הכרה בו כ"מטבע".

כך, ניתן להעביר ביטקוין בכל עת בעמלה נמוכה ובמהירות, וזאת מהמחשב או מהטלפון
הנייד מכל מקום בעולם ולכל מקום בעולם, ללא תלות בבנקים או כל גורם אחר. עסקים
רבים מוכנים לקבל תשלום באמצעות ביטקוין, והשימוש בטכנולוגיית הבלוקצ'יין גורם
לכך שלא ניתן לזייף ביטקוין. לביטקוין, להבדיל מסחורות ובדומה למטבעות
המסורתיים, אין כל שימוש שאינו מוניטרי, ניתן לחלק את הביטקוין עד שמונה ספרות
לאחר הנקודה, באופן המאפשר תשלום של מיקרו תשלומים.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 11503-05-16 קופל נ' פקיד שומה רחובות

תיק חיצוני:

- 1 עוד טוען המערער כי העובדה שהתנודתיות בערכו של הביטקוין היא רבה, נובעת מהיותו
2 מטבע חדש יחסית שאינו מפוקח על ידי בנק מרכזי וחשוף לפיכך להשפעות כלל
3 עולמיות. המערער מזכיר כי גם מטבעות מסורתיים הציגו תנודתיות רבה בתקופות
4 מסוימות ועדיין לא היה בכך כדי לשלול מהם את סיווגם כ"מטבע". בהקשר זה מוסיף
5 המערער וטוען כי אחד היתרונות של הביטקוין היא ההגבלה על הכמות המקסימלית
6 שניתן להנפיק ממנו, מה שמהווה חסם לירידת ערך (כמות מטבעות הביטקוין אינה
7 יכולה לעבור את ה- 21 מיליון; כמות המטבעות נכון להיום עומדת על 17.2 מיליון כאשר
8 "כריית" הביטקוין מתבצעת בקצב הולך ופוחת וההגעה ליעד של 21 מיליון צפויה להיות
9 ב-2140; על טכנולוגיית הבלוקצ'יין ראו Satoshi Nakamoto / **Bitcoin: A peer-to-**
10 **peer Electronic Cash System**.
- 11 29. לא השתכנעתי כי באמור יש כדי להוביל למסקנה לפיה הביטקוין מהווה "מטבע" לצורך
12 פקודת מס הכנסה. צודק המשיב בטענתו כי הביטקוין אינו מטבע גם במובן הכלכלי.
13 בראש וראשונה על שום כך שלמרות השימוש הנעשה בביטקוין, קשה מאוד לומר כי
14 הוא נהנה מהאמון שלו זוכים מטבעות המהווים הילך חוקי במדינות השונות (ראו **חוזר**
15 **בנק ישראל, דו"ח הבנק האירופאי, פרוטוקול דיון ועדת כספים מיום 8.1.2018, נספח**
16 **4 לתצהיר המשיב, בנושא: "פעילות ושימוש במטבעות הקריפטוגרפיים (מטבעות**
17 **וירטואליים)**").
- 18 30. יש לתת את הדעת לכך כי אמון הציבור במטבעות המסורתיים מבוסס על קיומו של **בנק**
19 **מרכזי** המתערב במסחר על מנת למנוע תנודתיות גבוהה מדי בשער החליפין באופן העלול
20 להעמיד את הציבור בפני סיכון פיננסי משמעותי. ראו **ההודעה המשותפת** וכן דו"ח בנק
21 ישראל בעניין גורמים המשפיעים על תנודתיות שער החליפין - נספח ד' להודעת המשיב;
22 ראו גם **דו"ח האסדרה** (עמ' 44-45) המתייחס לתנודתיות המאפיינת את הביטקוין, וכן
23 מונה סיכונים נוספים, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, לרבות בעיית נזילות בשל עומס
24 ברשת ועיכוב בהעברת נתונים וחשש להונאות וסיכוני סייבר.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 16-05-11503 קופל נ' פקיד שומה רחובות

תיק חיצוני:

1 וכך נאמר שם: "קיימות מספר עדויות או השלכות לקושי בהערכת שווים של מטבעות
2 קריפטוגרפיים. למשל השווי של הביטקוין עלה יותר מפי 20 בשנת 2017 (ובאלפי
3 אחוזים בחמש השנים האחרונות) לשווי שוק של 300 מיליארד דולר ללא עדות
4 מובהקת לשינוי מהותי בערכו הכלכלי ובאימוצו כאמצעי תשלום. ככלל, מחירם של
5 המטבעות הקריפטוגרפיים תנודתי מאוד ושווים מזנק או נופל במשך תקופת זמן
6 קצרה".

7 הדו"ח אף מציין כי רובם ככולם של הכלכלנים סבורים שמדובר ב"בועה" וכי קיים
8 חשש שהמשקיעים עלולים לאבד את כל כספם.

9 31. למעשה, לא עלה בידי המערער להוכיח כי הביטקוין ממלא איזו מהפונקציות המקובלות
10 בעולם הכלכלה והנדרשות לצורך הגדרתו כ"כסף" או כ"מטבע", לאמור: א. אמצעי
11 חליפין להעברת ערך עבור סחורות; ב. אוגר ערך; ג. יחידת חישוב ערך (ראו סעיף
12 1.4.3.2. לחוזר בנק ישראל, וכן עדות מר דהן בעמ' 23 ש' 29-24).

13 הרושם הנוצר הוא כי במידה רבה נסמכת עמדת המערער על כך שהביטקוין נקרא
14 "מטבע". כשנשאל מר דהן האם היקף השימוש במטבע הוא פרמטר רלוונטי השיב כך
15 (עמ' 64 ש' 15-1):

16 "ת. פרמטר הכי רלוונטי זה שהגדירו אותו כמטבע, כדי שיעשו בו שימוש
17 כמטבע. יכול להיות שהיום עושים בו פחות שימוש כמטבע ובעתיד יורת
18 שימוש במטבע, זה עניין של התנהגות חברתית של נוהג חדש. גם הכסף
19 ההיסטורי במקורו לא ביום אחד הוציאו שטרות ואמרו תתחילו לעבוד
20 איתם. נניח יחידה של חיטה, זה תהליכים התפתחותיים שזרועים
21 בחברה.

22 לשאלת ביהמ"ש האם חיטה הייתה מטבע, כן אבל המציאו מטבע חכם
23 יותר.

24 ש. אמרת הגדירו אותו כמטבע בתחילת התשובה שלך, מי הגדיר?
25 ת. היוצרים שלהם.

26 ש. מי הם?

27 ת. מי שיצר אותם, מה את רוצה שאני אתן לך את הרשימה. הביטקוין
28 נוצר על ידי אנשים שהם מכנים את עצמם תחת השם סטושי נקמוטו.

29 ש. אותם יוצרים הם אלה שקבעו את ההגדרה?
30 ת. כן.

31 ש. אם הם היו קוראים לביטקוין נכס זה היה נכס?
32 ת. לא. זה באופי שלו במהות שלו הוא עונה לקריטריונים של מטבע, את
33 רוצה לבדוק שאני עקבי. במהות שלו הוא עונה לאמות המידה שנדרשות
34 ממטבע".

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 16-05-11503 קופל נ' פקיד שומה רחובות

תיק חיצוני:

32. המערער צירף רשימה הכוללת כ-200 עסקים בישראל המקבלים, לכאורה, ביטקוין
כאמצעי תשלום (מע/1). איני סבור כי באמצעות רשימה זו הוכיח המערער כי הביטקוין
הפך לכלי מסחר בשימוש נפוץ באופן שניתן להגדירו כ"אמצעי חליפין להעברת ערך
עבור סחורות".

מר דהן, העד מטעם המערער, אישר בעדותו כי כלל לא ערך בדיקה באשר לאותה רשימת
עסקים (עמ' 52 ש' 19-18, ש' 24-22), ואף אישר כי קיימת אפשרות שחברות המופיעות
באותה רשימה אינן מקבלות ביטקוין בפועל (עמ' 53 ש' 22-20). רשימה זו ממילא נסתרה
בעדותו של מר רועי עמק, העד המומחה מטעם המשיב (להלן: "מר עמק") שמצאתיה
מהימנה ומקצועית, ואשר ערך בדיקה וביסס את דבריו על ממצאים עובדתיים. מר עמק
העיד כי פנה ל-29 בתי עסק המופיעים ברשימת בתי העסק הנ"ל, ומצא כי רק בכ-10%
מתוכם ניתן לכאורה לשלם באמצעות ביטקוין (עמ' 94 ש' 16-11, עמ' 95 ש' 35-31). לא
למותר לומר כי גם אם רשימה זו מייצגת בעלי עסקים המקבלים בפועל תשלום
באמצעות ביטקוין, מדובר בכמות זניחה (ראו עמ' 5 לחוות דעת מר עמק בהתייחס
לשימוש בביטקוין לעומת אמצעי תשלום אחרים כדוגמת כרטיסי האשראי).

33. לא עלה בידי המערער להוכיח אף את נתוני השימוש הנעשה ברחבי העולם בביטקוין.
מר דהן אישר כי לא ערך בדיקה מעבר לדברים שנכתבו באתרי האינטרנט של החברות
שנזכרו בחוות דעתו (עמ' 53 ש' 28-25; עמ' 54 ש' 3-2) ואף אישר כי אינו יודע מה מקור
הנתונים עליהם הסתמך (עמ' 52 ש' 5-4; עמ' 53 ש' 29 – עמ' 54 ש' 1). מר דהן ציין כי
"המספר המקובל בעולם וראיתי אותו בכמה וכמה אתרים מדבר על סדר גודל של
100,000 עסקים בעולם. זה מס' מוערך זה לא מתמטיקה" (עמ' 51 ש' 29-28), אך לא
ידע לאיזו שנה מתייחס נתון זה (עמ' 51 ש' 31-30), ואף לא ידע מה היקף הפעילות
בביטקוין כאמצעי תשלום (עמ' 56 ש' 36-33) או מה היקף הפעילות בביטקוין כאמצעי
תשלום לעומת היקף הפעילות כהשקעה (עמ' 57 ש' 25-23). מר עמק ציין בחוות דעתו
(עמ' 6) כי ישנן חברות גדולות שמוזכרות לעיתים קרובות ככאלו המקבלות תשלום
בביטקוין, אך בפועל המצב שונה. כך לדוגמא, חברת אמזון; קיימות אמנם חברות
המוכרות כרטיסי מתנה של אמזון תמורת ביטקוין, אך לא ניתן לשלם באמזון עצמה
באמצעות ביטקוין.

28

29

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 16-05-11503 קופל נ' פקיד שומה רחובות

תיק חיצוני:

- 1 מכל מקום, גם אם מדובר בכ-100,000 בתי עסק, מדובר בכמות זניחה (ראו עמודים 6-
2 8 לחוות דעת **מר עמק** וכן **דו"ח הבנק האירופאי**). זאת ועוד, כל עסקה בביטקוין מחייבת
3 אישור של משתמשים המכונים "כורים". אישור זה עשוי להתעכב מסיבות שונות ואף
4 לפרקי זמן משמעותיים, כשם שאף העמלה גדלה בהתאם (ראו עדות מר רון גרוס מטעם
5 המערער (להלן: "**מר גרוס**") בעמ' 69 ש' 20-23; כן ראו עדות **מר דהן**: "**הביטקוין הוא**
6 **מאוד פופולרי אבל יש איתו בעיות**". (עמ' 57 ש' 8-9).
- 7 34. לכך יש להוסיף את השימוש הנרחב הנעשה בביטקוין לצרכי הימורים כאשר הרוב
8 המכריע של 100 הכתובות בהם נעשה עיקר השימוש ביטקוין, שייכות לאתרי הימורים
9 (ראו נספח 35 לחוות דעת **מר עמק**). כמו כן לא ניתן להתעלם מהשימוש המשמעותי
10 הנעשה בביטקוין לצרכים עבריינים, ובכלל זאת ברשת ה-Darknet, בה נסחרים מוצרים
11 בלתי חוקיים שונים, כמו נשק וסמים, לאור העובדה כי הביטקוין מאפשר אנונימיות
12 יחסית (ראו עמוד 9 לחוות הדעת של **מר עמק**). אכן, כטענת המערער, גם במטבעות
13 מסורתיים נעשה שימוש בלתי חוקי, ואף מוכן אני לקבל את טענתו לפיה הביטקוין
14 מאפשר מעקב אחרי המשתמשים ולפיכך אינו נחשב "ערוץ מוצלח" לשימוש עברייני,
15 ואולם די בכך כי מדובר בשימוש עברייני שאינו זניח, בצירוף יתר הנימוקים, על מנת
16 להגיע למסקנה לפיה קשה לראות בביטקוין כממלא פונקציה משמעותית של אמצעי
17 חליפין.
- 18 35. התנודתיות הרבה בערך הביטקוין, והסיכונים הנלווים לכך, מובילים למסקנה לפיה אף
19 קשה לראות בביטקוין **כאוגר ערך**. על תנודתיות הביטקוין ניתן ללמוד מהנתונים
20 שהוצגו **בדו"ח הבנק האירופאי** (עמ' 16 לדו"ח). הבנק המרכזי האירופאי עמד על כך
21 שתנודתיות גבוהה זו הופכת את הביטקוין לחסר שימוש כאמצעי אוגר ערך ולו למטרות
22 קצרות טווח, קל וחומר לטווח ארוך יותר (עמוד 24 לדו"ח). גם **מר דהן**, העד מטעם
23 המערער, תיאר את הסיכונים הקיימים בביטקוין באומרו: "**יש בו תנודתיות גבוהה,**
24 **יש בו סיכון פיננסי מאוד גבוה, היו לו פירצות אבטחה שטענו שנגנבו. אני לא טענתי**
25 **שביטקוין הוא מטבע בטוח, אבל הוא מטבע**" (עמ' 63 ש' 21-23).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 16-05-11503 קופל נ' פקיד שומה רחובות

תיק חיצוני:

36. כאמור, רשויות המדינה היו ערים לסיכונים המשמעותיים הקיימים בביטקוין ולפיכך פרסמו את ההודעה המשותפת במסגרתה פורטו החששות והסיכונים הכרוכים במסחר במטבעות וירטואליים (דוגמת ביטקוין), על מנת שהציבור יהא מודע לסיכונים הייחודיים הגלומים בפעילות מעין זו. בין הסיכונים שנזכרו בהודעה הוא זה הנובע מתכונותיו הייחודיות של המטבע הווירטואלי העלולות לשמש קרקע פורייה לפעולות מרמה והונאה; מכך שמטבעות מסוג זה נשמרים בדרך כלל על גבי מחשב או טלפון חכם, פריצה לאותם מכשירים עשויה להביא לאובדן מוחלט של ערכם. מכך שמטבעות וירטואליים אינם הילך חוקי ולכן אינם זוכים לגיבוי של בנק מרכזי כלשהו שערב לערכם הנקוב; מכך שאין חובה לקבלם כתמורה; מכך שהם חשופים לתנודתיות גבוהה במיוחד; ומכך שהמסחר בהם אינו מפוקח על ידי רשות כלשהי מרשויות המדינה.

37. יש לציין כי בית המשפט המחוזי בה"פ (מחוזי ת"א) 1992-06-15 **ביטס אוף גולד בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בע"מ** (6.6.2017) מצא לנכון שלא להתערב בהחלטת בנק לאומי, שהתקבלה על רקע ההודעה הנ"ל, לאסור בחשבון המתנהל אצלו כל פעילות הקשורה למסחר בביטקוין. (יוער כי על החלטה זו הוגש ערעור ואף ניתן צו זמני האוסר על הבנק להפסיק באופן גורף את פעילות החברה בחשבון שקשורה במסחר בביטקוין (עניין **ביטס** הנ"ל)).

38. נראה כי הביטקוין אף אינו ממלא את הפונקציה הנוספת הנדרשת על מנת שיהיה ניתן לראות בו כמטבע, דהיינו כי הוא אינו משמש **יחידת חישוב ערך**.

מר עמק העיד כי לא נתקל בחברה או אתר, בהם מחיר המוצר נקוב בביטקוין וכי גם מקום שהביטקוין מוכר כאמצעי תשלום (דהיינו כי צוין באותו אתר כי "ניתן לשלם בביטקוין"), עדיין המחיר נקוב במטבע מסורתי. עדות זו לא נסתרה (ראו עדות **מר דהן**, עמ' 60 ש' 12-13). יש לציין כי אף ברשת ה-Darknet, שם נעשה שימוש בביטקוין כאמצעי חליפין, ככלל, המחירים אינם נקובים בביטקוין אלא בדולר או באירו (ראו עמוד 9 לחוות הדעת של **מר עמק**). הדבר עולה בקנה אחד עם רמת האמון הנמוכה בביטקוין והתנודתיות הגבוהה שלו (ראו גם עמ' 24 **לדוח הבנק האירופאי**). בנסיבות אלו ברור כי לא יהיה בעל עסק המוכן לנקוב את מחיר המוצר או השירות בביטקוין, הן משום חשש להפסד כבד (אם ערך הביטקוין יצנח פלאים), והן משום חשש כי לא יהיה לקוח שיהיה מוכן לרכוש את המוצר או השירות במחיר הנקוב (אם ערך הביטקוין יזנק פלאים).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 11503-05-16 קופל נ' פקיד שומה רחובות

תיק חיצוני:

1 39. לכך יש להוסיף את דברי מנכ"ל הבנק להסדרי סליקה בינלאומיים, ולפיו למרות
2 שהביטקוין נועד לשמש אמצעי תשלום אלטרנטיבי ללא מעורבות ממשלתית, הוא הפך
3 להיות "שילוב של בועה, הונאת פונזי ואסון סביבתי" ובבחינת **crazy way to store**
4 **value**, וכלשונו:

5 **"Novel technology is not the same as better technology or**
6 **better economics. That is clearly the case with Bitcoin: while**
7 **perhaps intended as an alternative payment system with no**
8 **government involvement, it has become a combination of**
9 **bubble, a Ponzi scheme and an environmental disaster. The**
10 **volatility of bitcoin renders it poor means of payment and a**
11 **crazy way to store value. Very few people use it for payments**
12 **or as a unit of account. In fact, at a major cryptocurrency**
13 **conference the registration fee could not be paid with bitcoins**
14 **because it was too costly and slow; only conventional money**
15 **was accepted"**

16 כך גם עולה, וכאמור, מדו"ח הבנק האירופאי (עמוד 25 לדו"ח), לפיו מטבעות אלה אינם
17 חלק מהמונחים "כסף" או "מטבע" הגם שהם באים לידי ביטוי טכנולוגי המבקש
18 להידמות במידה מסוימת לכסף מסורתי או כסף אלקטרוני.

19 40. אין זאת אלא כי לא רק שהביטקוין אינו עומד בהגדרה המשפטית של "מטבע חוץ"
20 כאמור בחוק בנק ישראל, הוא אף אינו עונה על הקריטריונים הכלכליים הנדרשים על
21 מנת שניתן יהיה לסווגו כ"כסף" או כ"מטבע", כך לפחות המצב דהיום, ועל אחת כמה
22 וכמה בשנות המס שבערעור.

23 **הביטקוין לעניין פקודת מס הכנסה**

24 41. על כל האמור לעיל יש להוסיף, כי על פניהם של דברים הפטור ממס הקבוע בסעיף 9(13)
25 לפקודה לא נועד לחול על רווחים מסוג של רווחי ביטקוין, דהיינו רווחים הנובעים
26 מעליית ערכו של הביטקוין. המערער לא מצא לנכון להתייחס לסוגיה זו הנוגעת לתכלית
27 מתן הפטור ממס מהפרשי הצמדה, אך לטעמי לא ניתן כלל ועיקר להתעלם מתכלית זו.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 16-05-11503 קופל נ' פקיד שומה רחובות

תיק חיצוני:

- 1 42. כאמור, הפטור ממס לפי סעיף 9(13) לפקודה ניתן ל"הפרשי הצמדה" כאשר מונח זה
2 לעניין הפטור האמור משמעו "כל סכום שנוסף לחוב או לסכום תביעה עקב הצמדה
3 לשער המטבע או למדד המחירים לצרכן, לרבות הפרשי שער".
- 4 עליית ערך הביטקוין אינה מהווה "הפרשי שער"; המונח "הפרשי שער" מוגדר כ:
5 "סכום שנוסף עקב שינוי בשער החליפין לקרן מילווה, שהיא פקדון במטבע חוץ או
6 שהיא הלוואה שיש להחזירה במטבע חוץ". הביטקוין בוודאי שאיננו קרן מלווה מסוג
7 פיקדון (ראוה הגדרת "פיקדון" בסעיף 1 לפקודה: "סכום שהופקד בתאגיד בנקאי, או
8 במוסד בנקאי מחוץ לישראל המתנהל על פי הדין במדינה שבה הוא מתנהל") ולא
9 הלוואה.
- 10 עליית ערך הביטקוין אף אינה בבחינת "סכום שנוסף לחוב או לסכום תביעה", שהרי
11 ברור שאין מדובר בחוב כלשהו או בזכות תביעה כלפי מאן דהוא, אף לא כנגד איזה גוף
12 מדינתי מרכזי, שהרי כל מהותו של הביטקוין שאין כל גוף מדינתי העומד מאחוריו.
- 13 כאמור, וכפי שהובהר לעיל, לא עלה בידי המערער לשכנע כי הביטקוין הוא "מטבע" או
14 "מטבע חוץ" ולפיכך כי עליית הערך של הביטקוין היא "עקב הצמדה לשער המטבע".
- 15 43. אך מעבר לכך יש לציין כי הפטור להפרשי הצמדה ניתן על מנת להימנע ממיסוי הכנסה
16 שאינה משקפת גידול בכוח הקנייה של הכסף, וממילא אינה משקפת התעשרות אמיתית
17 שראוי למסותה (ראו עמ' 57 להמלצות הוועדה לרפורמה במס מחודש יוני 2002 ("ועדת
18 רבינוביץ")); ברי כי מיסוי ההכנסה הנומינלית, בלא להתחשב בעליית המדד או
19 בהצמדה אחרת, יביא למצב שבו יוטל מס על מי שהכנסתו לא השתנתה או אף
20 הצטמקה.
- 21 44. פטור זה ניתן על הפרשי הצמדה שצמחו על תכנית חיסכון ופיקדון בנקאי, ולמן תיקון
22 147 לפקודה, גם על הפרשי הצמדה שנצמחו על "נכס", כגון אג"ח, ני"ע מסחרי ומלווה
23 קצר מועד (ר' הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 147), תשס"ה-2005, ה"ח 186,
24 4.7.2005, בעמ' 916). הפטור ניתן רק לנישומים שלא ידרשו ניכוי הוצאות ריבית או
25 הפרשי הצמדה בשל הנכס, וזאת בכדי למנוע שחיקה בבסיס המס.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 16-05-11503 קופל נ' פקיד שומה רחובות

תיק חיצוני:

1 הגדרת "הפרשי הצמדה" כוללת לא רק את מדד המחירים לצרכן, אלא גם את שער
2 המטבע (אך לא מדד אחר למן תיקון 132 לפקודה). זאת על בסיס הגישה לפיה גם
3 השינוי בשער המטבע, בדומה לשינוי במדד המחירים לצרכן, אינו משקף שינוי אמיתי
4 בכוח הקניה. אכן, הנימוק העומד מאחורי הפטור ממס להפרשי הצמדה בגין השינוי
5 במדד המחירים לצרכן ברור ומובהק יותר, ועדיין מצאה ועדת רבינוביץ' להותיר על כנו
6 את הפטור ממס בגין השינוי בשער המטבע, בהסבירה כי: **"סביבת ההתייחסות**
7 **הרלוונטית במדינת ישראל צריכה להיות מטבע השקל ושיעור עליית מדד המחירים**
8 **לצרכן, ולא מטבע או מדד אחר כלשהו, וביחס לסביבה זו יש לייחס למשקיע רווח הון**
9 **ריאלי. ברם, משיקולים מעשיים מוצע, כי הכלל יהיה, אם נכס הבסיס הוא מט"ח,**
10 **הריבית הריאלית תחושב לפי המטבע הרלוונטי"** (עמ' 57 לדו"ח).
11 45. על יסוד המתואר לעיל, ניכר כי סעיף 9(13) לפקודה לא נתכוון להעניק פטור ממס על
12 רווחים מסוג רווחי הביטקוין. אין מדובר ברווחים שאינם משקפים שינוי בכוח הקנייה,
13 ואין מדובר ברווחים שאין בצדם התעשרות ממשית. מדובר ברווחים המהווים
14 **התעשרות ברורה ומובהקת**, המאפשרת למחזיק בהם לרכוש, בעקבות שינוי ערכם,
15 מוצרים ושירותים רבים יותר ו/או יקרים יותר. עליית ערך הביטקוין משמעה גידול
16 בכוח הקניה, וזאת בניגוד לכוונתו המפורשת של הפטור להפרשי הצמדה לפי סעיף 9(13)
17 לפקודה. כפי שהובהר לעיל, גם מקום שבו ניתן לשלם עבור מוצר או שירות בביטקוין,
18 נקוב המחיר במטבע מסורתי כדוגמת הדולר או האירו. מכאן אך ברור כי עליית ערכו
19 של הביטקוין מגדילה, מניה וביה, את כוח הקניה של המחזיק בביטקוין, אפילו
20 ב"סביבה עסקית" שבה הביטקוין מקבול להיות אמצעי תשלום. עליית ערך הביטקוין
21 מייצגת התעשרות, וככזו אין מקום ליתן לה פטור ממס.

22 הביטקוין כנייר ערך או נכס

23 46. טענתו החילופית של המערער היא כי יש להשקיף על הביטקוין כ"נייר ערך" ששערו
24 צמוד לביטקוין ומכאן שעליית הערך שלו היא עליית ערך של שער חליפין הפטורה במס,
25 ולחילופי חילופין, כי יש להשקיף על הביטקוין כ"נכס" המוצמד לשער הביטקוין, ולפיכך
26 לא נוצר במכירתו ריווח החייב במס.

27 47. בעניין זה ממשיך וטוען המערער כי הגדרת "נייר ערך" בפקודת מס הכנסה היא הגדרה
28 רחבה המפנה להגדרת נייר ערך בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 (להלן: **"חוק ניירות**
29 **ערך"**) ולרבות נייר ערך שהונפק מחוץ לישראל. יתר על כן, הגדרת נייר ערך **בחוק ניירות**

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 11503-05-16 קופל נ' פקיד שומה רחובות

תיק חיצוני:

- 1 **ערך** אף היא הגדרה רחבה, לאמור: **"ניירות ערך"** – **תעודות המונפקות בסדרות על-**
2 **ידי חברה, אגודה שיתופית או כל תאגיד אחר ומקנות זכות חברות או השתתפות בהם**
3 **או תביעה מהם, ותעודות המקנות זכות לרכוש ניירות ערך, והכל בין אם הן על שם ובין**
4 **אם הן למוכ"ז...**" לגישתו, עולה מהגדרה זו כי ניתן להתייחס לביטקוין כ"סוג של נייר
5 ערך למוכ"ז" שמונפק מחוץ לישראל, וכאשר ה"תאגיד" שבאמצעותו מונפק הביטקוין
6 ונקבע שערו הוא **"רשת שיתופית של מחשבים המחברים לאינטרנט ומנפיקים אותו**
7 **באופן שיתופי וגלוי"**. המערער מסתמך על דו"ח האסדרה בו נאמר כי הואיל ואין מדובר
8 בנכס פיננסי הרי ש"מנהל תיקים אינו רשאי לנהל עבור לקוח **"תיק מטבעות**
9 **קריפטוגרפיים"** (שאינם ניירות ערך נסחרים)". מכאן הוא מסיק כי לפי עמדת הוועדה
10 קיימות אך ורק שתי חלופות לסיווג מטבעות דיגיטליים - מטבע או נייר ערך, כאשר
11 ההתייחסות אל הביטקוין כאל "נכס" הינה רק בשולי הדברים "וככל הנראה על מנת
12 לשמור על כבודה" של רשות המיסים, שמחזיקה בעמדה הסותרת את עמדת הוועדה.
- 13 48. אין בידי לקבל את טענת המערער. אכן, כאשר עניין לנו במיסוי ניירות ערך הנקובים
14 במטבע חוץ או שערכם צמוד למטבע חוץ, סכום השינוי בשער החליפין הוא "סכום
15 אינפלציוני" (הפטור ממס) כעולה מהגדרת המונח "מדד" בסעיף 88 לפקודה ("לעניין
16 נייר ערך בידי יחיד, הנקוב במטבע חוץ או שערכו צמוד למטבע חוץ, יראו את שער
17 המטבע כמדד"). דא עקא, שאם אמנם יש לראות בביטקוין כנייר ערך, הכיצד ניתן
18 לראותו, **בו בעת**, גם כמטבע שאליו הוא צמוד? זאת ועוד, איני סבור כי ניתן לראות
19 בביטקוין כנייר ערך לפי הגדרתו בחוק ניירות ערך, שכן ספק אם ניתן לראות ברשת
20 שיתופית של מחשבים כ"תאגיד", ובכל מקרה ברור כי הביטקוין אינו מקנה זכות חברות
21 או השתתפות באותו "תאגיד" או איזה זכות תביעה ממנו, מה גם שעל פני הדברים זכות
22 שכזו מנוגדת בתכלית לתפיסה העומדת מאחורי הרעיון של מטבעות מבוזרים.
- 23 הביטקוין אינו מהווה נייר גם לפי עמדת הרשות לניירות ערך כפי שעולה מדו"ח
24 האסדרה, שלא רק שאינו תומך בגישת המערער, אלא אף קובע באופן מפורש כי מדובר
25 ב"נכס דיגיטלי" (עמ' 51, וה"ש 95) **בדומה לזהב**, וזאת לאור המגבלות הקיימות בשימוש
26 בביטקוין כאמצעי תשלום יעיל ונוח.
- 27 49. לחילופי חילופין, טוען המערער כי גם אם צודק המשיב שהביטקוין הוא "נכס", הרי
28 שיש לאפשר הצמדה של אותו "נכס" לשער המטבע שלו עצמו, כלומר להעריך אותו
29 לצרכי מס לפי שער הביטקוין ולא לפי שער השקל, כך שבכל מקרה אין רווח בגין

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 16-05-11503 קופל נ' פקיד שומה רחובות

תיק חיצוני:

1 המימוש בשער הביטקוין או לחילופין שהפרשי ההצמדה בשקלים פטורים ממס.
2 המערער מוסיף וטוען בעניין זה כי זה המבדיל בין ביטקוין לבין כל סחורה
3 (commodity) אחרת, כגון זהב, נחושת, נפט, אורז או קפה, שיש לה ערך אינהרנטי
4 הנובע מהיכולת של המשתמש לעשות בה שימוש שאינו קשור לשער החליפין.
5 50. גם טענה זו, כדוגמת הטענה לפיה מדובר ב"נייר ערך" אין בידי לקבל, ומאותו טעם,
6 שהרי אם הביטקוין הוא "נכס", הכיצד יש לומר, בו בעת, כי הוא גם מטבע שיש להצמיד
7 את הנכס לשער שלו עצמו? אין זאת אלא שהמערער חוזר ומנסה גם במקרה זה להעלות
8 נימוק שאינו אלא כניסיונו של הברון מינכהאוזן למשות עצמו מהביצה באמצעות
9 שערותיו שלו עצמו.

10 תקינה חשבונאית

11 51. המערער ביקש לשכנעני כי כללי החשבונאות תומכים בהגדרת הביטקוין כמטבע ולא
12 כנכס, תוך שהוא מפנה לדו"ח האסדרה (עמ' 187) המתייחס לביטקוין כ"שווה מזומנים"
13 והקובע כי "יש לבחון את רמת התנודתיות בשווי ההחזקה במטבעות קריפטוגרפיים
14 בראי יחידת המטבע בה נקובים הנכסים ולא ברמת מטבע ייחוס אחר (כלומר, אין
15 תנודתיות במונחי המטבע הקריפטוגרפי עצמו ולכן לכאורה אין סיכון מהותי הנוגע
16 לשווי)". מכאן הוא מסיק כי אין לייחס חשיבות לתנודתיות בערך הביטקוין ביחס
17 למטבעות אחרים, אלא ביחס לכמות הביטקוין הנותרת קבועה.

18 52. גם אם אתעלם מכך כי מדובר בטענה שהיא עניין של מומחיות, והמערער לא הביא עד
19 מומחה לעניין זה, לא מצאתי כי יש באמור בדו"ח האסדרה כדי לתמוך בעמדת המערער,
20 ואף נראה לי כי המצוטט לעיל הוצא מהקשרו. עיון בדו"ח האסדרה (עמ' 185) מעלה כי
21 לדעת הועדה קיימת אי בהירות באשר לאופן שבו ניתן להתייחס לביטקוין לצרכים
22 חשבונאיים וזאת בשל העדר תקינה, ואולם בד בבד ציינה הועדה כי מטבעות
23 קריפטוגרפיים עונים על הגדרת "נכס" בהתאם ל"מסגרת המושגית לדיווח כספיים". כן
24 הוסיפה הועדה כי השימוש במטבעות הקריפטוגרפיים כאמצעי חליפין "אינו נפוץ
25 בהשוואה למטבעות 'סטנדרטיים' יותר, וחלק מן ההחזקה במטבעות קריפטוגרפיים
26 נעשית דווקא כאמצעי השקעה ולא כאמצעי חליפין" (שם) ולפיכך כי קיים קושי לראות
27 בביטקוין כ"מטבע" לצרכים חשבונאיים.

28

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 16-05-11503 קופל נ' פקיד שומה רחובות

תיק חיצוני:

1 ומה לגבי העתיד?

2 53. כאן המקום להעיר שמסקנתי היא כי **לעת הזו**, ובוודאי בשנות המס שבערעור, לאור
3 המצב המשפטי ולאור כל העדויות והמסמכים שהוצגו בפניי, לא ניתן לומר כי הביטקוין
4 מהווה "מטבע" לצרכים משפטיים או כלכליים, וביתר שאת לא ניתן לומר כי הוא מהווה
5 "מטבע" לצרכי מס במובן זה שרווחי הביטקוין פטורים ממס כדין הפרשי הצמדה
6 (הפרשי שער) על מטבע חוץ.

7 וכאמור בדו"ח הבנק האירופאי (עמ' 25):

8 **"... Analysis from the economic and legal perspectives leads to**
9 **the conclusion that virtual currencies should not be bundled into**
10 **the generic words of money or currency, even though their**
11 **technical appearance takes a form which has some similarities**
12 **to scriptural money and/or electronic money."**

13 54. לא מן הנמנע, אפוא, כי בבוא היום יחול מפנה מסוג זה או אחר, כלכלי ו/או משפטי,
14 שיביא לכך כי הביטקוין יהפוך ל"מטבע". ככל שמצב דברים זה יתרחש, יהא מקום
15 לשקול בשנית את הטענה כי יש מקום להעניק לביטקוין את אותו פטור המוענק
16 לרווחים שמקורם בשינוי בשער החליפין של מטבע חוץ.

17 למעשה, אף לא מן הנמנע כי בסופו של יום, הביטקוין, שנחשב
18 future crypto-currencies (מש/11) **"ייעלם ונעבור לאיזשהו מטבע אחר"** (עדות מר
19 **גרוס**, עמ' 72 ש' 31), ומטבע וירטואלי זה הוא שיהפוך ל"כסף" או ל"מטבע" (ראו גם
20 **עדות מר עמק בעמ' 102**).

21 וכאמור בדו"ח הנ"ל:

22 **"However, it cannot be excluded that safer, more efficient and**
23 **more reliable VSC will be developed in the future, which will be**
24 **more usable as form of money"**.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 16-05-11503 קופל נ' פקיד שומה רחובות

תיק חיצוני:

1 55. עם זאת, ולאור הנתונים שהובאו בפניי במסגרת הליך זה, **אין זה המצב דהיום**, ונראה
2 כי עדיין **רחוקה הדרך** עד שניתן יהיה להתייחס לביטקוין, או למטבע וירטואלי אחר,
3 כ"מטבע חוץ", באופן זה שאף יהיה ראוי להעניק לו את אותו טיפול מיסויי שניתן
4 למטבעות המסורתיים.

5 כך גם עולה מעדות של **מר גרוס**, שהגדיר עצמו כאחד ממייסדי איגוד הביטקוין בישראל
6 (עמ' 70 ש' 3-1): **"אנחנו מנסים או פועלים לזה שביטקוין יהיה כמה שיותר קל לשימוש**
7 **ונפוץ במיוחד בישראל. לצורך כך נדרשת בהירות רגולטורית ואנחנו עובדים מול רשויות**
8 **שונות בממשלה ובכלל בשביל לגרום לזה שבעצם הוא יוגדר כמטבע ..."** (ראו גם דברי
9 מר ניר הירשמן, מאיגוד הביטקוין הישראלי במהלך ישיבת ועדת הכספים מיום 8.1.2018.
10 ואשר ביקש מהועדה להגדיר את "המעמד של הביטקוין בישראל").

11 נראה לי אם אמנם מעמד הביטקוין **טרם הוגדר**, ויותר מכך – אם עדיין קיימת אפשרות
12 שהביטקוין **יעבור מן העולם** ויבוא מטבע וירטואלי אחר תחתיו – קשה עד מאוד להלום
13 תוצאה לפיה הביטקוין ייחשב כ"מטבע" דווקא לצרכי מס.

14 תוצאה זו אינה מתיישבת עם הסביבה המשפטית, הכלכלית, והמיסויית הקיימת,
15 ולפיכך לא ניתן לקבלה.

16 טענת ההסתמכות

17 56. לטענת המערער, שומת המשיב היא שומה שנקבעה "אד הוק", למקרה הספציפי, ובאופן
18 רטרואקטיבי לאחר שהסתבר למשיב כי קיימת למערער התעשרות מרווחי הביטקוין.
19 לגישתו מדובר במיסוי רטרואקטיבי פסול, שאף פוגע בזכות ההסתמכות של המערער,
20 שכן עמדת המשיב הועלתה לראשונה רק בטיוטת חוזר מיום 11.1.17 (נספח 4 לתצהיר
21 מטעם המשיב). לפיכך, יש לנהוג כפי שנהג בית המשפט העליון בע"א 5954/04 **פקיד**
22 **שומה ירושלים נ' משה סמי** (22.4.2007) בו יושמה הלכה חדשה באופן
23 פרוספקטיבי. לטענתו, על המצב המשפטי הקודם ניתן ללמוד **מההודעה המשותפת**,
24 שאינה מזכירה את הטענה שמדובר בנכס. למצער, ולאור העובדה שמדובר בסוגיה
25 תקדימית, וההכנסה דווחה, יש מקום לבטל את קנס הגירעון.

26

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"מ 16-05-11503 קופל נ' פקיד שומה רחובות

תיק חיצוני:

1 57. טענה זו של הסתמכות - אין לקבל. כידוע, טענת הסתמכות אין להעלות כטענה בעלמא
2 אלא יש להוכיחה על כל רכיביה באופן קונקרטי על ידי ראיות רלוונטיות, לרבות בשאלת
3 שינוי המצב לרעה על רקע ה"הסתמכות" הנטענת (ראו: ע"א 1609/16 **חברת שי צמרות**
4 **(אורנית) נ' מנהל מס ערך מוסף פתח תקוה** בפסקאות 53-54 (1.11.2018); ע"א 6705/04
5 **בית הרכב בע"מ נ' עיריית ירושלים**, פ"ד סג(2) 1, 57 (2009); ע"א 6996/97 **חברת א.**
6 **עבאדה בע"מ נ' רשות הפיתוח על-ידי מינהל מקרקעי ישראל**, פ"ד נג(4) 117, 123-124
7 (1999)). המערער כלל לא הוכיח על מה בדיוק הסתמך, שהרי אף לפי טענתו לא הייתה
8 קיימת עמדה לכאן או לכאן בשאלת מיסויים של רווחי ביטקוין. העובדה כי עמדת
9 המשיב לראשונה בסוגיה זו הועלתה במסגרת טיוטת החוזר מיום 11.1.17 אין משמעה
10 כי קודם לכך היה המערער רשאי להסתמך על כך כי רווחיו יזכו לפטור ממס, מאחר ולא
11 הייתה עמדה שכזו בפרשנות כלשהי או בהוראת ביצוע או חוזר מטעם רשות המיסים.

12 המערער אף לא הראה כי שינה את מצבו לרעה באופן כלשהו. המערער לא טען, וממילא
13 אף לא הוכיח, כי אילו היה יודע כי רווחי הביטקוין שלו ימוסו במס רווח הון, כי אז היה
14 נמנע מרכישת ומכירת הביטקוין. המערער גם אישר כי לא פנה אל רשות המיסים על מנת
15 לברר את עמדתה (ראו עמ' 75-76; עמ' 107 ש' 27-28 בהתייחס לטיוטת החוזר). בהתאם
16 לכך, אף לא מצאתי צידוק להתערב בהחלטת המשיב להטיל קנס גירעון.

17 58. **סוף דבר – הערעור נדחה.**

18 המערער יישא בהוצאות המשיב בסך של 30,000 ₪ שישולמו בתוך 30 יום שאם לא כן
19 יישאו הפרשי הצמדה וריבית מהיום ועד למועד התשלום בפועל.

20

21

22

ניתן היום, י"ד אייר תשע"ט, 19 מאי 2019, בהעדר הצדדים.

23

שמואל בורנשטיין, שופט

24

25

26

27